

Cele lekcji – wymagania ogólne

- ukazanie roli Kościoła w dziejach Polski;
- przedstawienie postaci historycznych, które kształtowały oblicze Kościoła w Polsce.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- uzasadnia znaczenie Kościoła katolickiego dla podtrzymania miłości, polskości i wolności;
- wymienia i omawia przedstawicieli polskiego Kościoła, którzy odznaczali się szczególnym umiłowaniem Ojczyzny.

Wartości

- z szacunkiem odnosi się do Kościoła w Polsce;
- występuje w obronie Kościoła w Polsce.

Propozycja realizacji

Wprowadzenie

Metoda – dyskusja. Nauczyciel prezentuje zdjęcie przedstawiające błonia klasztoru oo. Paulinów na Jasnej Górze podczas uroczystych obchodów Milenium Chrztu Polski w Częstochowie – 3 maja 1966 r. (załącznik 1). W oparciu o prezentowane zdjęcie nauczyciel zachęca uczniów do dyskusji nad religijnością Polaków: Dlaczego przed pięćdziesięciu laty Polacy tak licznie uczestniczyli w życiu Kościoła? Co spowodowało, że poziom praktyk religijnych spadł o ponad połowę. Co miało na to wpływ?

Podsumowanie: nauczyciel przytacza fragmenty artykułu Łukasza Drywy: *Tutaj zawsze byliśmy wolni*.

Ojciec Święty Jan Paweł II bardzo chętnie pielgrzymował na Jasną Górę. Tutaj się modlił i czuł się dobrze w domu Matki. Jako Papież był tu aż sześć razy. Przybywał jako misjonarz świata, przynosił ludziom pokój, miłość, dobroć, serdeczność, nadzieję i solidarność. Tu też mówił: „Tutaj zawsze byliśmy wolni” i podkreślał, że „do tych murów trzeba przykładać ucho, bo one odbijają to wszystko, co czują polskie serca...”.

Wielu papieży darzyło Jasnogórski Obraz czcią i miłością. Dostrzegali oni znaczącą rolę sanktuarium Ikony Bogurodzicy dla życia Kościoła i narodu, jaką spełniało w zakresie obrony wiary, ducha, kultury, zachowania tożsamości narodowej w długim okresie rozbiorów Polski. W XX wieku św. Pius X ofiarował złote korony, Pius XI urządził w Castel Gandolfo kaplicę z kopią Obrazu Bogurodzicy z Jasnej Góry. W czasie II wojny światowej Pius XII powiedział: „Nie zginęła Polska i nie zginie, bo Polska wierzy, Polska się modli, Polska ma Jasną Górę”.

<https://www.przewodnik-katolicki.pl/Archiwum/2006/Przewodnik-Katolicki-22-2006/Wiara-i-Kosciol/Tutaj-zawsze-bylismy-wolni> (dostęp: 16.07.2022).

Rozwinięcie tematu

Metoda – praca z podręcznikiem i z internetem. Nauczyciel dzieli uczniów na pięć grup. Każda dostaje do opracowania jedną postać: Adam Mickiewicz, św. Jan Paweł II, bł. kard. Stefan Wyszyński, ks. Piotr Skarga, bł. ks. Jerzy Popiełuszko. Uczniowie na podstawie dostępnych materiałów mają odpowiedzieć na pytanie: „Na czym polegał patriotyzm, czyli miłość i szacunek dla ojczyzny u wymienionych osób?”.

Podsumowanie: wspomniani bohaterowie zawsze odznaczali się wielką miłością ojczyzny. Byli świadkami radosnych i trudnych chwil w historii Polski, ale zawsze mieli przekonanie, że Kościół w Polsce jest ostoją wolności, patriotyzmu, miłości. Wiedzieli, że losy naszej ojczyzny są ściśle związane z dziejami Kościoła w Polsce. Nie można ich oddzielać od siebie. Ich postawa to zachęta skierowana do nas, abyśmy nowoczesną Polskę budowali w oparciu o chrześcijańskie wartości i Ewangelię.

„Obywatele mają obowiązek przyczyniać się wraz z władzami cywilnymi do dobra społeczeństwa w duchu prawdy, sprawiedliwości, solidarności i wolności. Miłość ojczyzny i służba dla niej wynikają z obowiązku wdzięczności i porządku miłości. Podporządkowanie prawowitej władzy i służba na rzecz dobra

wspólnego wymagają od obywateli wypełniania ich zadań w życiu wspólnoty politycznej”. KKK 2239

Zakończenie

Kościół, rozumiany jako wspólnota kapłanów i wiernych, był jedyną instytucją, która kolejne pokolenia Polaków wychowywała do wolności. To parafie i zakony przechowały pamięć o historii narodu. Duchowni katoliccy i innych wyznań mówili z ambon zarówno o wolności wewnętrznej, osobistej, jak i społecznej, politycznej. Kościół solidaryzował się z narodem, a nawet częściowo zastępował nieistniejące państwo. To w świątyniach ludzie dowiadywali się o kolejnych powstaniach i poborze do wojska, a plebanie były miejscem wymiany informacji. W okresie zaborów Kościół na poziomie hierarchów stosował dyplomację, a na poziomie zwykłych księży i zakonników działał konspiracyjnie.

<http://diecezja.bydgoszcz.pl/2018/04/26/o-rol-i-rodziny-i-kosciola-od-czasow-zaborow-doniedleglosci/> (dostęp: 16.07.2022).

Notatka

Uczniowie zapisują w zeszytach tekst modlitwy ks. Piotra Skargi za Ojczyznę: Boże, Rządco i Panie narodów, z ręki i karności Twojej racz nas nie wypuszczać, a za przyczyną Najświętszej Panny, Królowej naszej, błogosław Ojczyźnie naszej, by Tobie zawsze wierna, chwałę przyniosła Imieniu Twemu a syny swe wiodła ku szczęśliwości.

Wszchemogący wieczny Boże, spuść nam szeroką i głęboką miłość ku braciom i najmilszej Matce, Ojczyźnie naszej, byśmy jej i ludowi Twemu, swoich pożytków zapomniawszy, mogli służyć uczciwie.

Ześlij Ducha Świętego na sługi Twoje, rządy kraju naszego sprawujące, by wedle woli Twojej ludem sobie powierzonym mądrze i sprawiedliwie zdołali kierować. Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen.

Korelacja z edukacją szkolną

- wiedza o społeczeństwie – stosunki Rzeczypospolitej Polskiej z Kościołem katolickim;
- historia – wpływ Kościoła katolickiego na ruch społeczny Polaków, rola ks. Jerzego Popiełuszki w historii Polski i Kościoła w Polsce i okoliczności jego śmierci.